

UTVRĐIVANJE PRAVNOG OSNOVA ZA NAKNADU ŠTETE PO OSNOVU UGOVORA O OSIGURANJU IMOVINE

Prof. dr. Halid Kurtović
halidkurtovic@hotmail.com

Abstrakt

Osiguranje je multidisciplinarna nauka, istovremeno ekonomska i pravna, te kao takva nameće potrebu njenog sagledavanja sa jednog i drugog aspekta. To se najbolje da sagledati kod utvrđivanja pravnog osnova, nakon nastanka štetnog događaja. Nakon prijave oštećenja na osiguranoj imovini, prije preduzimanja bilo koje radnje, od strane Osiguravajućeg društva kome je zahtjev za naknadu štete podnesen, pristupa se utvrđivanju pravnog osnova. To podrazumjeva više pravnih radnji i tek nakon utvrđivanja obaveze za naknadu štete pristupa se daljnoj obradi iste. Cilj rada je sagledati, koji su to pravni osnovi koji se utvrđuju, odnosno, koji su to osnovni elementi ugovora o osiguranju, na osnovu kojih se utvđuje obaveza za naknadu štete. U radu se razmatraju ključna pitanja i principi na kojima se zasniva odnos osiguranik-osiguravač, kao i značaj osiguranja imovine za vlasnika iste. Pozitivni efekti, koji nastaju ugovaranjem osiguranja, klasifikovana u tri velike grupe: Ekonomsku grupu čini više lemenata: u kojima se osiguravajuća zaštita izučava kao faktor ekonomske sigurnosti vlasnika imovine s jedne strane, i mobilizacija finansijskih sredstava, koja mogu biti u funkciji oživljavanja privrednih aktivnosti, s druge strane. Sa ekonomskog aspekta, ugovaranje osiguranja je takav posao na osnovu koga se osiguravač obavezuje da za određeni iznos, odnosno cijenu osiguravajuće zaštite (u vidu naplaćene premije osiguranja) osiguraniku isplati naknadu štete kada nastupi osigurani slučaj, odnosno da ga obešteti. Pravni aspekt sadržan je u samom ugovoru o osiguranju, u kome su utvrđena prava i obaveze ugovornih strana - osiguravača i osiguranika. Sociološki aspekt: razmatra ciljeve, koji će se osiguranjem imovine i imovinskih interesa ostvariti, kao što su sigurnost, da će u slučaju uništenja imovine od opasnosti navedenih u ugovoru o osiguranju, vlasnik imovine biti obeštećen. U zaključnom dijelu daju se osnovne preporuke i smjernice za budući razvoj odnosa na relaciji osiguranik - osiguravač i ukazuje se na neophodnost prilagođavanja uslova osiguranja potrebama osiguranika, što znači da ponuda osiguravajućih društava, treba da bude zasnovana na „paketu rizika“ kao posebnog „proizvoda“ ovih finansijskih institucija. Znači, da osiguravajuća ponuda, treba da bude: originalna i kvalitetna, odnosno, da sadrži nešto novo, što će vlasnike imovine privući da istu osiguraju.

Ključne riječi: ugovor, imovina, osiguranje, osiguravač, osiguranik, nastala šteta i obeštećenje.

JEL klasifikacija: G2, G22,

Uvod

Zaštita imovine od nastanka štet na istoj, kao rezultat požara, udara groma, saobraćajne nesreće i drugih potencijalnih opasnosti, može se vštiti na dva načina.

Neposredno, tako što će se primjeniti sve mjere zaštite, koje su predviđene za tu vrstu imovine. Posredno, ugovaranjem osiguranja za imovinu, te na taj način omogućiti očuvanje njene vrijednosti. U praksi su u primjeni i jedan i drugi oblik zaštite imovine. Jer svaki imalac određene imovine, trudi se da svoju imovinu obezbijedi od oštećenje, odnosno, od uništenja. Međutim, pošto nije u ljudskoj moći da se obezbijedi od svih rizika, tada se pristupa ugovaranju njene zaštite kod osiguravajućih kompanija.

Osiguranjem, imovina se čuva na posredan način, tako što će se u slučaju njenog oštećenja ili u ništenja obezbijediti obeštećenje za istu. Znači, ugovaranjem osiguranja imovine i uplatom premije osiguranja, kao cijene za ugovorenu osiguravajuću zaštitu, obezbjeđuje se ekonomska zaštita imovine. Treba napomenuti, da osiguranje ne može spriječiti nastupanje štetnih događaja ili djelovanje nekih sila (udar groma, požar i sl), već se pomoću njega ostvaruje posredna ekonomska zaštita, radi koje se i zaključuje ugovor o osiguranju.

U praksi se često postavlja pitanje isplativosti preuzimanja rizika za velike sume osiguranja, s aspekta kompanija za osiguranja. Odgovor je jednostavan. Kompanije kose bave osiguranjem, premiju osiguranja, kao cijenu za preuzeti rizik naplaćuju u naprijed. Tako da svi ugovarači osiguranja, pravnih i fizičkih lica, na bazi solidarnosti i uzajamnosti, uplatom ugovorene premije obezbjeđuju sredstva iz kojih će se, onim vlasnicima imovine koji pretrpe štetu kao rezultat nastupanja jednog od rizika koji su ugovoreni, izvršiti naknada, odnosno obeštećenje za nastalu štetu. Znači, da su kompanije koje se bave osiguranjem, zahvaljujući tome. Što ugovorenu premiju za osiguranje imovine naplaćuju u naprijed, u mogućnosti da uspešno obavljaju funkciju posredne zaštite osiguranika (isplatu naknada i osiguranih suma) iz unapred naplaćenih premija za ugovorenu osiguravajuću zaštitu. Funkcija posredne zaštite predstavlja i svrhu postojanja osiguranja.

Autor ovog rada je dugo godina radio direktno na poslovima osiguranja imovine, tako da će u radu u značajnoj mjeri biti navedena saznanja do kojih je došao, tokom dvadesetogodišnjeg rada na tim poslovima. Iz tog razloga, u radu će se koristiti uslovi osiguranja imovine, koji su na snazi u „Sarajevo-osiguranju“ dd Sarajevo, osiguravajućeg Društva u kome je autor bio zaposlen.

Potreba ugovaranja osiguranja

Samim saznanjem, da ne postoji mogućnost da se imovina zaštititi od svih opasnosti koje potencijalno postoje, vlasnik te imovine odlučuje se na ugovaranje osiguranja za istu. Nemogućnost obezbjeđenja potpune zaštite proističe iz činjenice, da prirodne sile u kratkom vremenu, mogu uništiti imovinu velike vrijednosti, iste

one prirodne sile koje pružaju čovjeku i društvenim zajednicama neslućene mogućnosti za obezbjeđenje bolje budućnosti.

Pored djelovanja prirodnih sila, česti su rizici koji nastaju kao rezultat nesretnih slučajeva, te i oni doprinose spoznaji potrebe za osiguranjem imovine. Rizici, neovisno dali ih svrstali u prirodne ili one koji mogu nastati kao rezultat djelovanja čovjeka ukazuju na potrebu obezbjeđenja ekonomske sigurnosti za imaoća imovine. Upravo tako shvaćena prijetnja, po imovinu i imovinske interese, osnovni je motiv imaoća imovine, da ugovori osiguranje. „Osiguranje u najširem smislu predstavlja zaštitu imovinskih interesa fizičkih i pravnih lica prilikom realizacije rizika, odnosno nastupanja osiguranih slučajeva, na račun fondova osiguranja formiranih naplatom premija od tih lica“⁶⁸ Uslov za zaključivanje ugovora o osiguranju je neizvjesnost nastajanja štete na osiguranoj imovini, odnosno vremena kada štetni događaj može nastati. U protivnom, ugovor o osiguranju smatrao bi se ništavnim, jer je osiguranik bio upoznat sa opasnostima po njegovu imovinu. Znači, ugovor o osiguranju je pravno valjan, samo onda, kada je rizik neizvjestan i kada u momentu ugovaranja osiguranja, stvarna opasnost po imovinu, koja je predmet osiguranja, ne postoji.

Shodno tome, možemo zaključiti, da se ugovor o osiguranju može ugovoriti samo za one opasnosti po osiguranu imovinu, za koje postoje tehničke osnove za njihove veličine, a time i mogućnosti pokrića. To znači, da⁶⁹:

- *rizik mora biti slučajan budući događaj neovisan o isključivoj volji ugovaratelja osiguranja.* Zato je sklopljeni ugovor o osiguranju nevrijedan ako je u trenutku njegova zaključenja već nastao osigurani slučaj, odnosno bio u nastupanju ili je bilo izvjesno da će nastupiti. Neizvjesnost nastanka osiguranog slučaja može biti:
 - apsolutna, kada se unaprijed ne može znati da li će se određeni osigurani slučaj uopće ostvariti u određenog osiguranika u toku trajanja osiguranja, npr. da li će zahvatiti požar određenu zgradu, da li će osiguranik doživjeti prometnu nezgodu i.
 - relativna, kada se zna da će se ostvariti osigurani slučaj, ali se ne zna opseg štete ili vrijeme kada će se to dogoditi, npr. smrt čovjeka u osiguranju života, uginuće u osiguranju životinja i dr.

Shodno navedenim odredbama, može se reći da štetni događaj mora biti nezavisan od isključive volje ugovarača osiguranja. Drugim riječima, iz osiguranja su, isključeni događaji ovisni "o isključivoj volji" ugovarača osiguranja. Na sličan

⁶⁸ Šulejić, P., Pravo osiguranja, Beograd, 2005. g., str. 111.

⁶⁹ Šulejić, P., Pravo osiguranja, Beograd, 2005. g., str. 111.

način, ovu odredbu naglašava i Zakon o osiguranju i istu tumači tako da daje osiguravaču pravo na utvrđivanje pravnog osnova, odnosno, da utvrdi dali način nastanka osiguranog rizika ima ikakve veze sa svjesnom radnjom osiguranika. Međutim, treba imati u vidu i činjenicu, da su Zakonom o osiguranju, a isto tako i Opštim uslovima za osiguranje imovine, naznačeni rizici koji ne mogu biti predmetom osiguranja imovina, osim u slučajevima kada postoje tehnički uslovi za utvrđivanje njihove veličine, a time i mogućnost pokrića, kao što su:^{*70}

- a) *Imovinski rizici.* To su finansijski gubici zbog fizičkog oštećenja, uništenja, krađe imovine, tzv. indirektne štete ili finansijski gubici koji su posljedica direktnih šteta, tzv. indirektne štete, kao što su npr. gubitak zarade, rente, pojava ekstra troškova, gubitak tržišta i sI.
- b) *Osobni rizici.* To su rizici koji uzrokuju smanjenje ili gubitak finansijske sigurnosti kao posljedica smrtni, starosti ili bolesti. Rizik nezaposlenosti, koji se često ubraja u tu skupinu rizika, nema sva bitna obilježja osigurljivog rizika, jer se ne može kalkulirati vjerojatnost štete s potrebnim stupnjem točnosti. Budući da se različiti oblici nezaposlenosti javljaju neregularno, taj rizik u određenoj mjeri pokriva država programima zbrinjavanja i socijalnog osiguranja.
- e) *Rizici od odgovornosti.* To su rizici koji uzrokuju štete na imovini, zdravlju ili životu treće osobe. Ta značajna skupina rizika može za posledicu imati velike štete, pa je visina naknade osiguravatelja određena svotom osiguranja kojom on limitira svoju obvezu..

Međutim, iako se navedeni rizici generalno ne mogu osigurati, privredni se subjekti od njih pokušavaju štiti na druge načine. Na primjer od tržišnih rizika, moguće je zaštititi se ugovaranjem terminskih ugovora, od rizika vezanih za izvozne kredite garancijama državnih agencija, banaka ili osiguravajućih društava.

Pravni aspekt osiguranja

Pravo osiguranja čine sve pravne norme koje se odnose na osiguranje. Ove norme mogu biti one koje regulišu pravni položaj društva za osiguranje (uključujući nadzor i kontrolu) i one norme koje regulišu obligaciono-pravne odnose, koji se osiguranjem zasnivaju.^{*71} Kao što se iz navedenog da zaključiti, osiguranje čine sve pravne norme koje se odnose na osiguranje, što nas navodi da moramo praviti razliku između ugovora o osiguranja i same djelatnosti osiguranja. Iz jednostavnog razloga što

⁷⁰ Sanja Andrijašević i Vladimir Petranović: Ekonomika osiguranja, Alfa, Zagreb 1999

⁷¹ Mrkšić, D., Petrović Z. I Ivančević K. ; Pravo osiguranja, IV izmijenjeno i dopunjeno izdanje, Privredna akademija Novi Sad, 2006.

su poslovi jedne kompanije koja se bavi poslovima osiguranja, daleko širi od ugovaranja osiguranja. Ti poslovi pored klasičnog ugovaranja osiguravajuće zaštite za rizike koji su predmet ugovaranja kod pojedinih vrsta osiguranja, su i poslovi saosiguranja, reosiguranja, zastupanja i posredovanja u poslovima osiguranja i slično.

Da pojasnimo, u praksi se često ukaže potreba da se određeni rizik ne treba preuzeti samostalno, jer je vrijednost imovine daleko veća od samopridržaja kompanije za osiguranje. U tom slučaju može se postupiti na dva načina. Prvi je, da se sa još jednom ili više kompanija koje se bave osiguranjem uđe u zajednički rizik, tzv. saosiguranje. U ovom slučaju, rizik se preuzima srazmjerno učešću u raspodjeli naplaćene premije, kao cijene za prihvaćeni rizik. Drugi slučaj je, reosiguranje. Ovo je najčešći oblik „preprodaje“ preuzetog rizika i najčešće se to vrši u saradnji sa kompanijama za reosiguranje izvan zemlje.

Za razliku od djelatnosti (osiguranje, saosiguranje, reosiguranje i sl.), kojima se bavi kompanija za osiguranje, ugovaranje osiguranja (ispostavljanje police osiguranja) je tehnički dio poslova koji ujedno predstavlja i najvažniji dio iz obima poslovanja ovih kompanija. Ugovaranje osiguranja, za svaku vrstu rizika je različito. Iz prostog razloga što je uslovima osiguranja, za određene rizike, decidno navedeno pod kojim uslovima se može zaključiti ugovor o osiguranju i koje osiguravajuće pokriće se daje po zaključenom ugovoru.

U praksi se kao ugovor o osiguranju, najčešće pojavljuje polica osiguranja. Ona u praksi predstavlja ugovor, kojim su regulisana prava i obaveze između osiguranika i osiguravača (kompanije za osiguranje). S tim, što prema Zakonu o osiguranje, kao prilog polici, kompanija za osiguranje je obavezna da osiguraniku uruči i uslove osiguranja, koji se odnose na vrstu osiguranja, koja je predmet ugovaranja. Samim tim, što se uslovljava davanje uslova za osiguranje uz policu, dovodi u pitanje policu kao ugovor. Kada se zaključuje ugovor, tada se ugovorom utvrđuju prava i obaveze ugovarača, u ovom slučaju, prava i obaveze su utvrđene uslovima za osiguranje. Međutim, neovisno da li je osiguravač, osiguraniku izdao policu kao dokaz o zaključenom osiguranju, ugovor je pravosnažan momentom plaćanja premije osiguranja, ukoliko samim ugovorom nije određeno da se ista uplaćuje ugovorom ili sporazumom, u utvrđenom vremenu.

Kod utvrđivanja pravnog osnova, nakon nastanka osiguranog slučaja, naplata premije se posvjećuje najveća pažnja, kako je to ranije navedeno. Ali, tokom utvrđivanja pravnog osnova, provjerava se i to, da li je izvršeno snimanje rizika prije zaključivanja ugovora o osiguranju, pod kojim se podrazumjeva, da je osiguravač dužan prije preuzimanja u osiguranje određene imovine istu procijeniti i utvrdi maksimalno moguću štetu na istoj. Dali je osiguranik, dao sve podatke o predmetu osiguranja, da li osigurana suma odražava stvarnu vrijednost osigurane imovine ili je ista veća ili manja od stvarne vrijednosti. U praksi, a isto tako i u uslovima osiguranja, ugovaranje osiguranja na veću ili nižu sumu osiguranja od njene stvarne vrijednosti, poznato je pod terminima podosiguranje, odnosno nadosiguranje. Pod podosiguranjem se podrazumijeva ugovorena suma osiguranja, koja je niža od tržišno ili knjigovodstveno utvrđene vrijednosti osigurane imovine. Ukoliko se utvrdi da je osiguranik naveo nižu vrijednost od realno prisutne, tada se u slučaju oštećenja

ili uništenja osigurane stvari, obeštećenje vrši srazmjerno osiguranoj sumi naznačenoj na polici.

Slično je i u slučajevima, kada osiguranik prikaže veću vrijednost od tržišnu ili knjigovodstveno stvarne. Tada se isplaćuje obeštećenje do stvarne štete kod djemičnih oštećenje, odnosno do stvarne vrijednosti kod totalnih šteta.

Ekonomski aspekt osiguranja

Znamo da se u literaturi ugovaranje osiguranja, najčešće tretira kao ekonomsko – pravna radnja, kojom se na bazi ugovora o osiguranju obezbeđuje imovinska zaštita osiguranika – imaoca osigurane stvari. Ta radnja ima pravni i ekonomski karakter. Pravni se posmatra kroz prava i obaveze ugovarača, dok je ekonomski daleko značajniji, jer su i osiguranik i osiguravač pristupili zaključivanju ugovora o osiguranja vođeni ekonomskim interesima.

Osiguranik, zaključuje ugovor i plaća premiju osiguranja, da zaštiti svoj imovinski interes. Na taj način, što će u slučaju oštećenja ili uništenja osigurane stvari biti obeštećen za pretrpeljenu štetu. Na ovaj način, osiguranik je siguran, da će za uplaćenu premiju osiguranja, sebi obezbijediti, da vrijednost njegove imovine neće biti manja u slučaju, da dođe do njenog uništenje djelovanjem nekog od rizika koji su predmet osiguravajuće zaštite.

Na taj način i s aspekta osiguranika, neovisno da li se radi o pravnom ili fizičkom licu, možemo govoriti i o socijalnom značaju osiguranja. Jer, u slučaju potpunog uništenja imovine koja je predmet osiguranja, ako je u pitanju pravno lice, osiguravajuća kompanija će izvršiti obeštećenje preduzeću, tako da će zaposleni zadržati svoja radna mjesta, a i društvena zajednica neće biti oštećena u dijelu kada je naplata poreza i doprinosa po osnovu poslovanja preduzeća i plaća zaposlenih u pitanju. Kada je oštećenik fizičko lice, kome je osigurana imovina možda i jedino što ima, tada bi u slučaju, da nije ugovorio osiguranje, postao socijalni slučaj, koji bi bio na teretu državnih organa, opštine u kojoj živi. Međutim, zahvaljujući činjenici da je ugovorio osiguranje za svoju imovinu, naplaćenim obeštećenjem može sebi i svojoj porodici obezbijediti bezbrižan život.

S druge strane, osiguravač naplatom premije osiguranja stiče sredstva za finansiranje tekućeg poslovanja a isto tako i kumuliranje novčanih sredstava iz kojih plaća nastale štete.

Međutim, u praksi kompanije za osiguranja, pored toga što se bave osiguranjem, često se na tržištu novca pojavljuju i kao zajmodavci. Najčešći slučaj kreditnog poslovanja kompanija za osiguranje, je odnos poslovna banka – kompanija za osiguranje. Pri čemu se posebnim ugovorom odredi, koji će iznos biti tretiran kao kratkoročna odnosno srednoročna pozajmica banki i koje su to kamatne stope koje će banka obračunati na deponovane iznose.

Pošto se u osiguranju, kada govorimo s ekonomskog aspekta, radi o ekonomiji obima, odnosno o zakonu velikih brojeva i alokaciji fiksnih troškova. Možemo slobodno reći, da kompanije za osiguranje, mobilisanjem novčanih

sredstava naplaćenih po osnovu ugovorenih osiguranja, postaju značajne finansijske institucije.

Utvrđivanje pravnog osnova

Kazali smo da se ugovor o osiguranju imovine zaključuje s jednim osnovnim ciljem, da se obezbijedi imovinska sigurnost vlasnika imovine. Međutim, i ako smo kazali, da je nastanak štetnog događaja neizvjesna, ipak se nekada dogodi da osigurana imovina bude oštećena, odnosno uništena kao rezultat nastanka osiguranog slučaja. Tada je osiguranik obavezan u skladu s članom 18. opštih uslova za osiguranja imovine postupiti na sljedeći način:^{*72}

- (1) Kad nastane osigurani slučaj na osnovu kojega se traži naknada iz osiguranja, osiguranik je dužan postupiti na ovaj način:
 1. odmah preduzeti sve što je u njegovoj moći da se ograniče njegove štetne posljedice i pri tome se pridržavati uputa koje mu je dao osiguravač ili njegov predstavnik,
 2. obavijestiti osiguravača o nastupanju osiguranog slučaja najdalje u roku od tri dana od kad je to saznao,
 3. što prije, a najduže u roku od tri dana pismeno potvrditi prijavu učinjenu usmeno, telefonom, telegramom ili na koji drugi sličan način,
 4. u svim slučajevima predviđenim propisima, a osobito kada je šteta prouzrokovana od požara, eksplozije, kradje, provalne kradje, razbojstva i saobraćajne nesreće, prijaviti nadležnom organu unutrašnjih poslova i navesti koje su sve stvari uništene odnosno oštećene ili su nestale prilikom nastanka osiguranog slučaja,
 5. odmah po nastanku osiguranog slučaja, ako je to moguće, odnosno kad to prilike dozvoljavaju, podnijeti osiguravaču popis uništenih odnosno oštećenih stvari uz približnu naznaku njihove vrijednosti,
 6. do dolaska predstavnika osiguravača na samo mjesto ne promijeniti stanje oštećenih odnosno uništenih stvari, osim ako je promjena potrebna u javnom interesu ili radi smanjenja odnosno sprečavanja povećanja štete, odnosno radi nastavljanja normalne proizvodnje.

Kao što se iz citiranih Opštih uslova za osiguranje da uočiti, osiguranik je obavezan postupiti po istim. U protivnom može doći u poziciju, da mu se šteta ne prizna, odnosno, da se ne isplati ukupno nastala šteta.

Međutim, pored naznačenih obaveza, neovisno o visini štete, postoje pravne radnje koje se obavezno provode u osiguravajućem društvu. Te pravne radnje se

⁷² Opšti uslovi osiguranja imovine, doneseni su Odlukom generalnog direktora Sarajevo-osiguranje d.d. broj 01-249/97 od 14.03.1997. godine koji stupaju na snagu i primjenjuju se od 01.03.1997. godine.

preduzimaju odmah nakon dobijanja obavještenja o nastaloj šteti, neovisno o tome dali je prijava izvršena pismeno ili na neki drugi način.

Odmah nakon primitka prijave o nastaloj šteti, pristupa se utvrđivanju valjanosti nekih od osnovnih elemenata ugovora o osiguranju (police osiguranja). Tada dolazi di izražaja **pravni aspekt osiguranja**. Kada se proučavaju prava i obaveze ugovornih strana - osiguravača i osiguranika. Drugim rečima, „pravni vid osiguranja predstavlja uređenje brojnih pravnih odnosa koji nastaju u osiguranju .povodom udruživanja sredstava koja na bazi premija ulaze u fond za osiguranje i služe za obeštećenje svih osiguranika koje pogodi štetni događaj“^{*73}. To je zapravo uređivanje prava i obaveza osiguranika i osiguravača ugovorenih ugovorom o osiguranju, u toku trajanja osiguranja i kod ostvarivanja odštetnih prava tj. kod likvidacije štete.

Prvo se utvrđuje da li je osigurani slučaj nastao u vremenu koje pokriva polica osiguranja. Provjera vremena na koje se odnosi ugovor o osiguranju je vrlo bitna, i to iz sljedećih razloga. Prvo što ugovor o osiguranju sadrži vrijeme od kada osiguranje teče. To je u praksi najčešće u 00,00 časova narednog dana od dana potpisivanja ugovora o osiguranju. Međutim, vrijeme početka i isteka ugovora o osiguranju može da bude i na drugi načina utvrđeno, od momenta potpisivanja ugovora i to se obavezno naznači na samom ugovoru, ali isto tako, može da se ugovori, da osiguranje počinje u određeno vrijeme, dana koji se navede kao dan od kada osiguranje teče.

Druga obavezna provjera odnosi se na dan uplate premije osiguranja. Dali je osiguranik premiju uplatio istog dana, odnosno u roku navedenom na fakturi koja je ispostavljena na osnovu ugovorenog osiguranja, ili kasnije.

Treća stavka, koja se utvrđuje prije pristupa obradi odštetnog zahtjeva odnosi se na rizike koji su predmet osiguranja. Da li je šteta na osiguranoj imovini, nastala djelovanjem jednog od rizika obuhvaćenih ugovorm o osiguranju, odnosno uslovima osiguranja koji čine sastvani dio police osiguranja.

Tek nakon utvrđivanja činjenica, da je osigurani slučaj nastao u vremenu koje pokriva ugovor o osiguranju. Da je premija po zaključenom osiguranju uplaćena u skladu s fakturom, odnosno, ugovorm o osiguranju. I da je šteta na osiguranoj imovini nastala kao rezultat djelovanja jednog od rizika obuhvaćenih u ugovoru o osiguranju, pristupa se obradi iste.

Iz datog redosljeda rdnji koje prethode pristupu obradi štete, može se utvrditi, da se utvrđivanju pravnog osnova, kod nastanka osiguranog slučaja pristupa veoma studiozno i temeljito. Međutim, to je samo prvi korak koji kompanija za osiguranje pravi nakon prijema prijave o nastanku štete. Složeniji poslovi nastaju obradom predmeta u cilju obeštećenja osiguranika za nastalu štetu

Zaključak

⁷³ Kočović, J. I Šulejić, D.; Osiguranje, Centar za izdavačku djelatnost Ekonomskog fakulteta u Beogradu, Beograd 2006

Realizovanjem rizika koji je pokriven osiguranjem dolaze do izražaja različite posljedice. Sve one ne predstavljaju osigurani slučaj, drugim riječima, samo neke od njih mogu se smatrati osiguranim slučajem. Tako, na primjer, kada prilikom gašenja požara zgrade koja je osigurana od tog rizika, bude neko lice povrijeđeno, iznesene stvari budu ukradene, vlasnik izgubi stanarinu koju je do tada naplaćivao, itd., postavlja se pitanje koja je od tih svih šteta pokrivena osiguranjem od požara.

Isto tako, može se dogoditi da se ostvari osigurani događaj, a da štetne posljedice predviđene ugovorom o osiguranju ne nastupe. Tako, na primjer, požar u kući, ako se ne proširi na osigurane stvari i objekat, ne predstavlja događaj koji dovodi do obaveze osiguravača.

Shodno naznačenom, osiguravajuće društvo u težnji da obezbijedi sebi tržište za plasman svoje ponude za osiguravajućom zaštitom, treba da osmisli paket rizika, koji će pokriti osiguranika. Jedan od takvih paketa mogao bi biti, da se osiguravajuće pokriće proširi i na stvari, koje se u slučaju da izgori objekat koji je predmet osiguranja, a li da se iz istog iznesu stvari i one budu pokrsdene, da i te stvari budu predmet naknade štete. Jer postojeći uslovi to ne omogućavaju, te na taj način osiguranik nema potpunu osiguravajuću zaštitu. Znači, da pored neposredne štete, treba obezbijediti osiguaravajuće obeštećenje za ozlijeđene osobe u objektu koji je izgorio i stvari koje su naknadno oštećene ili ukrade.

Efekti ovih promjena u uslovima za osiguranje imovine, dale bi dugoročno posmatranu politiku razvoja osiguranja, dobre poslovne rezultat osiguravajućim kompanijama. Predloženo se temelji na procjeni očekivanih trendova, koji će dominantno karakterisati razvojne procese, kako privrede u cjelini, tako i osiguranja kao djelatnosti. Stoga kompanije za osiguranje treba da prihvate koncepciju aktivne politike unapređenja svoje ponude, orjentirane na uključivanje u ekonomske i finansijske tokove..

Zato, ako za prihvatanje prijedloga prilagođavanja svojih uslova prisutnoj tražnji za osiguravajućom zaštitom, kažemo da predstavlja ukupnost smišljenih akcija i aktivnosti usmjerenih na definisanje i realizaciju koncepcije razvoja kompanija za osiguranje. Time će se postići, da se svi faktori neophodni za unapređenje osiguravajuće zaštite potencijalnih osiguranika, dovedu u optimalnu vremensku dimenziju, na kratkoročnoj, srednjoročnoj i dugoročnoj osnovi, sa težnjom za postizanje kvantitativnih i kvalitativnih promjena kojima se teži.:

Literatura

1. Mrkšić D, Petrović Z. i Ivančević K.; Pravo osiguranja, Privredna akademija, Novi Sad, 2006
2. Kočović J. I Šulejić P. Osiguranje, Centar za izdavačku djelatnost, Ekonomskog fakulteta u Beogradu, Beograd 2006
3. Andrijašević S. Petranović V. Ekonomika osiguranja, Alfa, Zagreb, 1999
4. Athearn J., Travis P.: "Risk and Insurance" 6. izd. St. Paul, Minn.: West Publishing 1989.

5. B. Marović, N. Žarković: Leksikon osiguranja, Budućnost, N. Sad, 2002.
6. E. Vaughan, T. Vaughan: Osnove osiguranja, upravljanje rizicima (prevod sa engleskog), Mate, Zagreb, 2000.
7. Šulejić P.: "Pravo osiguranja" , Dosije, Beograd 2005.
8. Kočović J.: "Finansijska i aktuarska matematika", Ekonomski fakultet, Beograd, 2000. god.
9. Ralević R.: "Finansijska i aktuarska matematika", Savremena administracija, Beograd, 1985.
10. Rejda G.E.: "Principles of risk management and insurance", Harper-Collins, New York, 2001. god.

